

BAJAI FÜGGETLEN ÚJSÁG

POLITIKAI HETILAP

A bajai függetlenségi és 48-as párt hivatalos közlönye.

Megjelenik minden szombaton.

Szerkesztőség: Szt.-István-tér 11.

Kiadó: ifj. **Wagner Antal**
könyvkereskedő.

Felcélós szerkesztő:

Dr. Szirmai Vidor
ügyvéd.

Főszerkesztő:

Dr. Rajk Aladár
orsz. képvis.

Főmunkatárs:

Dr. Valentin Emil

Előfizetési árak:

Egész évre 6 kor. Fél évre 3 kor. Negyed évre 1.50. Egyes szám ára 12 fillér.

Szent István.

Egy századdal a honfoglalás után a magyar nemzet ezer éves történetének legmélyebbreható átalakulásán ment keresztül. A minden ízében keleti nemzet, még jó ideig megtartva megszokott életmódját, vallási és politikai intézményeiben Nyugathoz csatlakozott. Lerontotta azon korlátokat, melyek eddig Nyugat-Európa míveltebb népeitől elválasztották. A kereszténység felvétele lassanként elsímította az ellentéteket a magyar és nyugati szomszédai között s ugyanakkor a királyság megalapítása megadta azt az erős közjogi kapcsolatot, mely az új hazát és a nemzetet a szétbomlás veszedelmétől megóvta.

Nemzeti történetünk ezen új korszakának küszöbén Szent István hatalmas alakja áll: övé a kezdeményezés, az irányadás, az alapletevés örök dicsősége, de a dolgok természetes rendje szerint e nagy vallási és politikai átalakulás nem lehetett egy emberöltő műve. Egy új század, telve belső forrongással és külső küzdelmekkel, kellett ahhoz, hogy a keresztény magyar királyság beleilleszkedjék az európai népek nagy köztársaságának keretébe, hogy az új állapotok megszilárduljanak s Magyarország igazán európai szint öltön.

István nagyon fiatal lehetett, — a legenda gyermeknek nevezi — midőn 997 körül az előkelők és a nép beleegyezésével a nemzet élére állott. Ellentétben atyjával, kinél a kereszténység csak eszköz volt hatalma emelésére, István teljesen a nyugat-európai eszmék légkörében élt.

Igazi középkori keresztény király volt. e szónak legnemesebb értelmében, eltelve azon fenkölt eszmékkel a keresztény egyház magas hivatásáról, melyeket a Cluny-ből kiindult mozgalom már ekkor Európaszerte elterjeszteni kezdett. Csakhogy ezek az eszmék nem tették őt, mint annyi sok kortársát, a földi élet iránt érzéketlen askétává, vagy a valósággal számolni nem tudó ábrándozóvá. A clunyiek által regenerált kereszténység eszméit a királyi trónra vitte, de államférfiú maradt a trónon s mint egy későbbi nagy uralkodó, Szent Lajos francia király, az által, hogy minden tettében a keresztény vallás tanításához, nemes eszméihez alkalmazkodott, a királyságnak magasabb tekintélyt, erkölcsi szentesítést adott.

A kettős feladat, melynek megoldására István vállalkozott, óriási nehézségekkel volt összekötve. Meg volt már a monarchikus hatalom — atyja megteremtette — de csak személyre szólt. in-

tézmények nem támogatták s csak addig volt hatásos, míg erős egyén tartotta kezében. A kereszténység sem volt már ismeretlen, de csak a nemzet vezető osztályát, a fejedelem udvarát és környezetét hódította meg, a nép nagy tömegébe még nem hatolt s hiányzott az egyházi szervezet, mely azt az alsóbb társadalmi rétegekbe bevigye, fentartsa és erősítse.

Mindkét feladat megoldása, mint a szomszéd szláv népek példája muttata, a nemzet önállóságának fenmaradását a legnagyobb mértékben veszélyeztette. A hatalmas német birodalom óriás súlyllyal nehezedett keleti gyöngébb, fejletlenebb és míveletlenebb szomszédaira s ha István kettős feladatának megoldásában számíthatott a német birodalom uralkodójának, a nyugati kereszténység világi fejének támogatására, e támogatás ára a német birodalom egyházi és világi felsősége volt. A Karolingok kora óta térítés és hódítás karöltve jártak.

István államférfiúi nagyságát mutatja az, hogy e feladatok megoldásánál az ezzel összekötött veszélyeket el tudta hárítani. Megalapította a magyar királyságot és szervezte a magyar egyházat önállóan, függetlenül a külföldi beavatkozástól. A mű, melyet alkotott, nem volt eredeti s nem is volt bevégzett, de

TÁRCA.

„Isten fizesse meg ezerszer“!

— Rajz. —

Irta: **Mártonffy Imre.**

Hazánk egyik kőszénbányájában három fiatal ember tartózkodott, hogy ismereteiket gyakorlati uton is gazdagítsák.

Ez a gyakorlati tanulás főleg abból állt, hogy megismerjék a tárnákat, aknákat, melyeket a bányász-növendékeknek ismerniök kell s némelykor a bányamesterrel a bánya mélyébe hatoljanak, a hol látható, miként kerül elő a kőszén.

A fiatal emberek jó családból származtak és kellemes külsejűek voltak. Meglehetősen vagyonnal is rendelkeztek. Egyik közülök pedig — egy gazdag nemesi család sarja — a legkönnyelműbb volt.

A bánya épület bejárata mellett oldalt egy pad állt, a fal mellett, ezen a padon ült majdnem egész napon keresztül egy 36—38 éves ember, bár jóval öregebbnek látszott.

Barázdált arcvonásai után ötven évesnek ítélte mindenki. Régi kopott köpenybe volt burkolva és fején bányász-sapkát hordott. Mellette a padon állt egy kis bádogtányér, melyben rendesen néhány rézpénz hevert.

A szerencsétlen ember a bányában lett nyomorékká, úgy, hogy képtelen volt többé dolgozni.

A csekély kegydíj, melyet a bányapénztártól kapott, nem volt elegendő, nagyszámu családját nem bírta belőle eltartani, azért kérte, hogy engedjék meg neki a padon való kéregetést.

Az alamizsnák, melyeket részint az arra haladó bányatisztek, részint hajdani társai a fizetés napján juttattak neki, valahogy segítettek sorsán.

Ha csengett a bádogtányér, akkor a bányász rokkant ismételtelen köszönve, hajtotta meg fejét es szomorú hangon mondá — Isten fizesse meg ezerszer!

Ha valaki keveset adott, soha se szólt meg, valamint az arra haladókhöz se szólt tolaodólag, mint némely koldus teszi. Elég volt, ha némán arcával rátekinett az emberekre.

A fiatal életvidor emberek, bőkezűek szoktak lenni a szegények iránt, szívükben még nem vert gyökeret a fősvénység s büszkeségből, hiúságból is adnak szívesen és gazdagon.

Igy a három bányász-növendék se volt fősvény.

A szerencsétlen ember arcán gyöngye öröm-

sugár jelent meg, midőn az ezüstpénzt látta a tányérba hullani.

Meghajolt mindannyiszor és folyton mormolá:

— Isten fizesse meg ezerszer, nagyságos urak!

A második napon, midőn a fiatal emberek ismét gazdagon megajándékozták a rokkantot, a büszke nemes családból származó ifju dühösen tekintett a nyomorékra, midőn ez mint tegnap a fejét hajta meg és mondá:

— Isten fizesse meg ezerszer, nagyságos urak!

— Ez az ember goromba, buta fatuskó! mondá a fiatal ember társainak. Legalább egyszer levehetné sapkáját, midőn oly fejedelmileg megajándékozzuk. Az udvariasságnak halvány árnyéka sincs ebben a fickóban!

— Eh mit, hadd el! viszonzá a másik. Szegény nyomorék részvétünket érdemli meg. En miattam ugyan fején hagyhatja a sapkát.

— Teszek egy fogadást, hogy holnap másresre tanitom a fickót, folytatá az ifju tüzesen. Ne legyen csab-rendeki-szentgyörgyi Györgyfalvi Elemér a nevem, ha meg nem teszem. Egy forintot teszek holnap tányérjába s ha a paraszt ekkor se veszi le a sapkáját, akkor leütöm a fejről.

az által, hogy az idegen intézményeket a magyar nép szelleméhez alkalmazta, a hazai viszonyoknak megfelelően átalakította s a szervezés nagy kereteit biztos és szerencsés kézzel kijelölte, a független magyar állam és az önálló magyar egyház megteremtője lett.

Alig hogy atyja halála után az uralkodást átvette, meg kellett sikerrel mérköznie a pogány vallás és a régi politikai szervezet híveivel.

A győzelem után kezdetét vette a térítés nagy és nehéz munkája. A dolog természetében rejlett, hogy István a térítést nem kezdte meg egyszerre az ország minden pontján, hanem lépésről lépésre haladt a Dunántulról, az ország akkori központjából, kelet és észak felé. Valószínűnek látszik, hogy István közvetlen hatalma egyelőre a Dunántulra és a Duna-Tisza közé szorítkozott s csak lassankint terjedt ki előbb az északnyugati és északkeleti felföldre, majd a Tiszántúlra és Erdély nyugati részeire. A központi hatalom megszilárdulását nyomban követte a térítés, vagy talán helyesebben, mint hasonló viszonyok között, egyebütt, úgy nálunk is, a hódítás és térítés karöltve jártak.

Azon szoros kapcsolatnál fogva, mely e korban az egyház és az állam között fennállott, a magyar egyház önálló szervezése a magyar állam függetlenségével egyértelmű volt s István felhasználta a alkalmat, hogy midőn egyházi intézkedéseinek szentesítését kérte, az utóbbit is t. i. a magyar állam önállóságát nyíltan kifejezésre juttassa. Ezért kérte Rómába küldött követe Aschrich vagy Asztrik apát az egyházi intézkedések megerősítésén kívül István számára az állami önállóság symbolumát: a királyi koronát. II. Silvester, ki ezidőben a pápai széken ült, szívesen fogadta István kérését s nem gördített nehézséget elébe III. Ottó császár sem, ki a régi római imperialismus ábrándjaival eltelve, a császárság érdekeit az olasz félsziget határain túl vajmi kevés figyelemre méltatta. Ha nem is az ő kegyelméből és az ő sürgetésére — mint a

német krónika mondja — de bizonyára az ő beleegyezésével Silvester pápa elküldötte apostoli áldását és a koronát, melylyel István magát 1000 augusztus 15-én Esztergomban királylyá koronázta. A magyar nemzet belépése a nyugat-európai keresztyén népek társadalmába, mint ennek önálló tagja, ezzel külsőképen is kifejezést nyert.

N. K. V.

A képviselőház őszi munkarendje.

Két esztendei, megszakítás nélkül való együttidőzés után végre nyári pihenőre tértek a honatyák. A magyar parlamentnek az alkotmányosság helyreállítása óta legnevezetesebb kampánya záródott be a Ház utolsó ülésével. 1902. október 8-án avatták fel az új képviselőházat s már az ünnepi hangulat közben vihar kerekedett a kupolák alatt. Olyan vihar, amely két esztendőn keresztül pártokat bontogatott szét, fertőket kavart fel, pusztított és tisztított, kormányokat tört össze, új pártalakítások csiráit szórta el s nem szűnt meg a mai napig sem. A nyári szünidőre csak elült a vihar, hogy annak idején újra föltámadjon majd s befejezze a pusztítva teremtés munkáját, majd az ősszel.

Mert mindenki előtt nyilvánvaló az, hogy ez év őszén olyan súlyos penzumok várnak a képviselőkre, amilyenek évek óta nem voltak a magyar képviselőház munkaprogramjában. Egytől-egyig nagy és fontos ügyek vannak az őszi tárgysorozaton.

A költségvetés.

Sorrendben első helyen áll az 1905. évi költségvetés, melyen serényen dolgoznak az egyes minisztériumban. Sok mulasztást kell pótolni. sok baklövést helyrehozni, ami az idejű költségvetésben elkövetett. Különösen nehézé fogja tenni a kérdést az országos inség, amely kihatásaiban még évek múlva is érezhető lesz, mert ennek a par excellence agrikultus államnak földművelő népét

évekre vissza fogja vetni a gyarapodás útján.

A gazdasági kérdések.

A kocka azonban nem itt fog eldőlni, hanem a gazdasági kérdésben. Itt van az Ausztriával való kiegyezés s a Németországgal és Olaszországgal kötendő kereskedelmi szerződések ügye. Mindahárom existenciális kérdés, akár a gazdasági szempontokat, akár a politikai momentumokat véve irányadókul. S főképp itt várnak az ellenzékre olyan teendők, melyek minden ereje összeszedését kivanják, hogy a megvívandó nagy gazdasági harcban, melyben a nemzet osztatlan közvéleményére támaszkodhatik, végre diadalt arathasson.

A véderőtörvény revíziója.

Állítólag a véderőtörvény revíziója is napirendre kerül az őszön, azonban az föltétlen bizonyos, hogy a nagy katonai kölcsön, a négyszázötven millios rendkívüli szükséglet ügyét föltámlálja a kormány a parlamentnek. Hogy a katonai ügyek nem fognak simán letárgyalódni, az bizonyos, mert az ellenzék, amely az ujonclétszám-főlemelés kérdésében inát szegte Fejérvárynak, most is minden erejével igyekezni fog megakadályozni, hogy a hadsereg molochja megemésze az inséges ország utolsó betevő falatját is.

A parlamenti reform.

Napirendre kell kerülnie a parlamenti reform, a választói jog kiterjesztése kérdésének is. Hiszen ez utóbbinak érdekéből Tisza István már ez év elején népszámlálást is tartott, amivel jelentékeny költségekbe zavarta vele a városokat. Valamit tehát tenni kell, ha csak szemfényvesztésképen is. Ami pedig a parlamenti reformot illeti, hónapok óta szállingóznak már a házszabály revízió réveteg hirei. Tisza táborkarában azt beszélnek, hogy az erőskezű vezér terveit csak elodázza, de elejteni nem szokta. Előáll majd a házszabály-revízióval is, mihelyst alkalmat lát rá, hogy a munkaprogramba bele illeszsze. S keresztül fogja vinni — török-szakad — majd az ősszel.

A klotür mumusa.

Az ellenzék nem ijed meg ettől a mumustól sem, sőt várja, hogy elbáncshasson vele, mihelyst felüti idétlen fejét. S hogy Tisza maga is fél, hogy a kísérletbe bele török a bicskája, épen ez a tétovázás mutatja s az az óvatosság, melylyel a sugalmazott félhivatalosok révén ki akarja tapogatni a közvéleményt. S a közvélemény olyan, hogyha Tisza merészli megbolygatni a házszabályokat, vesznie kell. Önmaga veszti el magát, mert cselszövényeiben még saját hívei közül is sokan nem fogják támogatni. Az ellenzék pedig, mely se pro. se contra nem üz személyi politikát, ez esetben csak akkor fogja abban hagyni a harcot, ha a béke ára a Tisza feje lesz.

Igazán mázsás kérdések mindezek, melyek előre vetik árnyékukat s már most, mikor a parlament pihenőre tér, nagyban foglalkoztatják a politikusokat.

— Ezt nem fogod megtenni! mondák társai nevetve.

— De egész határozottan állítom, hogy megteszem s komisz gyáva fráternek nevezhettek, ha meg nem történik.

A harmadik napon arra haladtak.

A nyomoréknak sovány, beesett arcán örömteljes mosoly jelent meg, mikor Györgyfalvi Elemér egy forintot dobott a bádogtányérba.

De ma se vette le sapkáját, hanem mint mindig, mormogá:

— Isten fizesse meg ezerszer, nagyságos urak!

A fiatal nemes arcát elfutotta a harag pirja.

A szegény emberhez lépett, ki néhány pilanatig csodálkozva, kérdőleg tekintett reá.

— Goromba paraszt, még a sapkáját se veszi le, mikor oly fényes alamizsnát kap? Majd megtanítom a tisztességre!

E szavakkal a boldogtalan ember fejéről leütötte a sapkát, úgy hogy az messze elgurult.

Mély fájdalom könyei jelentek meg a nyomorék beesett arcán, aztán lehullott válláról a köpeny.

A nyomoréknak nem volt karja.

Bámulattal látták ezt a bányász növendékek.

Györgyfalvi Elemér szeméből forró könny-cseppek törtek elő. Oda rohant a nyomorékhoz és hevesen átölelte.

— Bajtárs, mondá neki zokogva, bocsáss meg! Igen, most látom, hogy miért nem tudod levenni fejedről a sapkát.

Aztán tovább ment.

Az egyik ifju felvette a nyomorék sapkáját és fejére tevő.

A bádogtányér újból csengett.

Az ifjak elmentek. A tányérban ezuttal három tömött erszény feküdt.

A nyomoréknak halvány arcán e gazdag adomány láttára sűrű könny-cseppek gördültek végig és monoton hangon mormolá:

— Isten fizesse meg ezerszer, nagyságos Urak! A nyomorék megbocsát! megbocsát!

A szellemi proletárság.

A kultusztárca az oly gyorsan letárgyalt költségvetési vitában »aránylag« hosszú ideig: három napig volt napirenden. Azonban e vitának mégis csak annyi produktív haszna volt, hogy felszínre vetette a magyar zene kérdését, egyebekben a kultusztárca költségvetésénél sem hallottunk mást, mint évről-évre elmondott panaszokat és kifogásokat, s az arra adott banális miniszteri válaszokat. Ezek közt a kifogások közt leggyakrabban hangoztatták a szellemi proletárságot. Ugy az országgyűlés, mint a sajtó fel-fel zúdul a tudományos pályák túltömöttsége és e pályákra való szertelen tördülés ellen, oda mutatván az ipari és kereskedői pályákra, mint a melyeken még fellelhető a boldogulás utja, amit az orvosi, ügyvédi, tanári stb. pályán hiába keresünk. Ez a felzúdulás különösen ilyenkor az iskolai év megkezdése előtt szokott kitörni vehemensebben, de hogy valami hatása is volna az ilyesminek, azzal senki sem kecsegtetheti magát.

A szociálpolitikai kérdések között talán a legfontosabb a szellemi proletárizmus kérdése, foglalkozunk tehát vele röviden mi is.

Első kérdés, hogy csakugyan olyan nagy-e a tudományos pályákon lévők száma, mint aminőnek lefestik.

Magyarországon volt a múlt évben körülbelül 55,000 gimnáziumi tanuló, ami egy 20 millió lélekszámmal bíró országban soknak nem mondható, s összehasonlítva Angol, Francia s Németország, vagy Ausztria tanulóinak számával, Magyarország részére aránylag is sokkal csekélyebb százalék jut, mint a művelt Nyugat ezen országaira.

A sajtó cikkei és az országgyűlési beszédek arra konkludálnak, hogy az ifjuság egy része, még pedig a nagyobb része a gymnasium vagy kereskedelmi iskola elvégzése után ipari vagy kereskedelmi pályára menjen. Igaz, hogy ez által művelt kereskedő és iparos elem lenne az országban. Azonban a proletárizmus ekkor is ép akkora volna, mint ma, ha talán nem nagyobb. A szellemi proletárok ugyanis iparos proletárokká lennének. Hogy ez állítás igazságát belássuk, csak a kisiparos és kiskereskedő mai helyzetére kell gondolnunk. Mert ugyan kik fogadnának szót azon intelmeknek, melyek az ifjuságot tanulmánya ivégeztével iparos és kereskedői pályára terelik? Teljes bizonyossággal állítható, hogy csakis szegény fiúk hallgatnának ez intelmekre, akik kenyérért, vagyoni előrehaladásért küzdenek. De nagyon kérdéses, hogy ezek, kiknek tanultságukon kívül egyébük nem lenne, felvehetnék-e a versenyt a győttökével, s nem jutnának-e ők is az éhező, nyomorgó kisiparosok sorsára. Azt remélni a tanult magyar iparostól, hogy piac hiányában is tud magyar ipart csinálni, balgaság. Mert hiszen, az érettségizett szabó sem fog jobban megcsinálni egy kabátot, mint aki nyolc-tíz évig inaskodott, segédkedett. Az az iskolai műveltség csak az iparos és kereskedelmi világ társadalmi színvonalát emeli, de versenyző képességet a tőkével szemben nem ad neki.

A szellemi proletárizmus olyaténképen való megoldása, mint ahogyan tervezik s tanácsolják, semmiképen sem egészséges eszme, mert a proletárból csak másforma proletárt nevelne.

Ezzel szemben az is egészségtelen állapot, hogy minden ifjú tudományos pályára törekszik. De ennek útját állani azzal, hogy tán erőszakosan iparos és kereskedő pályára szorítsuk az ifjuságot, mindenképen szerencsétlen

gondolat. Előbb az önálló vámterület után meg kell csinálni a magyar ipart s piacot kell teremteni iparcikkeinknek, akkor a boldogulás vágya, a megélhetés kényszerűsége a túlszult tudományos pályákról az ipar és kereskedelem terére fogja terelni mindazokat, kik hivatást vagy vágyat éreznek magukban e pályák iránt.

Vasutunk gyorsasága.

Városunkból a vasut két felé ágazik. Az egyik az államvasúti szárnyvonal Szabadka felé, a másik a vicinális Zombor felé. Mindkét irányú összeköttetésünkhöz nagy fontosságú kereskedelmi, ipari és általános érdeke fűződik városunknak. Minél gyorsabban viszi az embert a vonat a kitűzött céljához, annál jobban van az érdeke szolgálva.

Hogy a mi vasutainkon a közlekedés valami nagyon gyorsan bonyolítatnék le, azt ugyan jó lélekkel kevés ember állíthatja. De nemcsak a gyorsaság, hanem az összeköttetés is távol áll az ideális állapottól. Nem rég meglehetősen megbízható helyről vett híradással voltunk, hogy az új szabadkai gyorsvonathoz kapunk összeköttetést. A hirt a közgazgatási bizottsági ülésen megcáfolták. Téves volt. Ide tehát nincs összeköttetés. Hogy az új gyorsvonat így mitsem ér, a felett vitakozni is felesleges.

A zombori összeköttetésünk még rosszabbak. Ha például reggel a gyorsvonattal megérkezünk Boszniából Zomborba egy fél napig kell ott vesztegelnünk, hogy haza juthassunk, mert a vonat néhány perccel előbb indult Bajára.

Igy aztán Baja érdeke a háttérbe van szorítva. Ezt tétlenül tovább néznünk nem szabad, könnyelműség. Érdekeink megóvása, előbbre viteleért okvetlen tennünk kell valamit. Az összeköttetést javítani, a közlekedést gyorsítani. Ez itt a főteendő.

Ez persze nem a mi dolgunk, nem tőlünk függ. De mindamellett sokat, igen sokat tehetünk.

Tudvalevőleg most van tervbe véve Bácskában a motoros vasúti közlekedés meghonosítása. Ott a hol motoros vasúti közlekedés van, sokkal jobb a helyzet a miénknél. Legalább 5—6 vonatpár közlekedik, úgy, hogy a fővonal minden vonatához jut kielégítő, jó csatlakozás.

Városunk törvényhatóságának most az volna a teendője, hogy úgy Szabadka felé, mint a zombori irányban sürgesse, kérje, szorgalmazza, sőt tekintettel a város nagy anyagi érdekeire, követelje a mostaninál sokkal gyorsabb motorosvonat létesítését.

A főispánunk egyik közigazgatási bizottsági ülésen már kilátásba is helyezte ezt.

Most csak rajtunk áll, hogy ne hagyjuk ezt a dolgot elaludni.

A báttaszéki iparkiallítás.

A báttaszéki iparkiallítás e hó 14-én nyílt meg nagy ünnepséggel kapcsolatosan. A kiállítást annak védnöke, Boda Vilmos országgyűlési képviselő nyitotta meg. Beszédében serkentette a báttaszéki iparosokat, hogy tartsanak ki tovább is, mert csak ezután, a baja-báttaszéki vasut kiépítésével fogják igazán fáradságuk gyümölcsét élvezhetni, mivel akkor meglesz az összeköttetés az ország minden részével, és így áruikat is könnyebben értékesíthetik.

A kiállítás megnyitását ünnepélyes istentisztelet előzte meg, melyen az összes báttaszéki iparosok és a vidéki városok küldött-

ségei is megjelentek. Erdős Gábor főjegyző és kiállítási biztos vezetése alatt. Innen a kiállítás helyiségébe mentek, hol a kiállított tárgyakat szemlélték meg. Egy óraker 50 teretű bankett volt, melyen az első felköszöntőt Boda Vilmos országgyűlési képviselő mondta és köszönétét fejezte ki a fölött, hogy őt a kiállítás védnöki tisztére érdemesítették. Majd a főjegyző, utána pedig a bajai küldöttség vezetője, Czernay Imre ipartestületi elnök tartott rövid, de velős beszédet, melyben biztosítja a báttaszéki ipartestületet, hogy a tőle telhető segélyben ezentúl is részesíteni fogja őket, és azon reményének ad kifejezést, hogy azon kapocs, mely most a két testületet összeköti, meglazulni nem fog.

Bankett után a vidékiek Báttaszék egyes ipartelepeit nézték meg, u. m. a vajgyárat, a hengeralmot, stb.

Este 8 óraker Báttaszék ifjusága az ipartestület helyiségében »Az ingyenélők« című vigjátékot adta elő, mely teljes sikert aratott.

A bajai ipartestület Czernay Imre ipartestületi elnök vezetésével 10 tagu küldöttséget menesztett a báttaszéki iparkiallításra, melynek tagjai a vezetón kívül Krausz Lipót órás, Müller Antal bádogos és Szalay István kádár voltak. Önként részt vettek a kiállításon Ligeti József, Magyar András és Mayer József.

Főispánok menesztése.

Komoly forrásból nyert értesülésünk szerint szeptember hónap elején *buszonkét* régi főispán »menesztetik Tisza István gróf miniszterelnök által.«

Ezek a menesztések persze úgy történnek, hogy öméltóságukat felhívja őkegyelmessége magához és megkérdi tőlük, hogy milyen az időjárás, volt-e arra feljűk eső és ha nem volt, miért nem volt? Erre az utolsó kérdésre egyik se tud megfelelni a főispánok közül, ami elég ok arra, hogy a miniszter azt mondja: leszel szives kedves barátom és beadod a lemondási kérvényedet!

— Rögtön irjam meg kegyelmes uram, vagy tán a saját külön papiromon otthon?

— Hát, hogy lásd, mily kegyes vagyok irántad, nem kívánom, hogy rögtön irjad meg a lemondásodat. Menj szépen haza. Gondolkozz azon, hogy milyen okból kívánsz nyugalomba menni és kérelmedet szépen megindokolva küldjed fel hozzám mátol számított nyolc nap alatt, mert a dolog — hidd el fiam, nagyon sietős.

— Még egyet kegyelmes uram?

— Halljuk, halljuk! Most minden kívánságod teljesítve lesz.

— Milyen nyugalomba megyek?

— A jól megérdemelt nyugalomba.

— Végleges nélkül?

— Azt nem tudhatom, mert hiszen én se leszek mindig miniszterelnök.

— Abban igazad van Pistukám.

Most pedig folytassuk ismét komolyan, aminthogy komoly dologról is van tulajdonképen szó. Sőt nemcsak komolyról, de szomoruról.

Nemsokára tudniük bucsuztatókat kell majd irni az ujságoknak. Hát van-e annál szomorubb kötelesség, mint elbucsuztatni valakit. Valakit, aki még ma hataimas ur és már holnap a jól megérdemelt nyugodalomba siet, anélkül, hogy valaki is viszzatartaná.

Közről érdekel bennünket is ez a főispánok menesztésének szomorú híre, mert a mi főispánunk is azok között van, aki kérte a felmentést.

Nincs itt az ideje még és ezt a rövidke hirdetésünket se mondtuk el azon módon, hogy *Schmausz* Endre távozásáról itt hosszabban megemlékezzünk.

Ámde, hogy mégis ne legyen annyira bánatos a mi kis cikkelyünk, megírjuk azt is, hogy *Latinovics* a Pál ur szintén menesztetik.

Az utódokról persze beszélnek már, de miután nem akarunk kombinálni, mi neveket nem említünk.

HIREK.

Ő Felsége születésnapja. Tegnapelőtt ültük meg ő Felsége 74-ik születésnapját. Városunk középületei fel voltak lobogóva s az összes felekezetek templomaiban hálaadó istentiszteleteket tartottak. Dél előtt 9 órakor a szt. Ferencrendiek temploma előtt ott láthatuk a teljes díszben kivonult honvédhuszárságot és a méntelep katonáit. A templomban pedig városunk előkelősége és az összes hivatalok képviselve voltak. Fél 11 órakor az izr. templomban tartottak hálaadó istentiszteletet, melyen dr. Adler Lipót főrabbi tartott szép beszédet.

A kalocsai érsek temetése. Kalocsáról táviratozza tudósítónk: *Császka* György kalocsai érseket f. hó 16-án reggel 8 órakor temették el nagy gyászpompával. A szertartást végző papság a rezidencia előtt gyülekezett; ott voltak Szmrecsányi Pál, Kohl Medárd, Várossy Gyula püspökök, továbbá Várady osztálytanácsos, a kultuszminiszter képviselője, Latinovics főispán, Palotai, Fecser, a nagyváradi, Klinda, Molnár esztergomi és Popovics szepesi kanonokok. Günther, Pozsgai képviselők, Werner Adolf bajai ciszterci igazgató, városunk képviselőjében dr. Hege-düs Aladár polgármester, azonkívül óriási népsokaság vett részt a temetésen. A székesegyház falait egészen feketébe vonták. A koporsót a kápolnából vitték a székesegyházba, ahol diszes ravatalra helyezték. A ravatalt tömérdek szép koszorú borította. A gyászszertartást nagy asszisztenciával Szmrecsányi püspök végezte. A halottat a főoltár alatt levő sirboltba, Haynald érsek holtteste mellé helyezték örök nyugalomra.

Céllövészet. A f. hó 20-iki díjlövészetre a Bajai Takarékpénztár 40 koronát, a Bajai Kereskedelmi és Iparbank 10 koronát adományozott lövészeti díj, melyért ezuton is köszönetet mond a rendezőbizottság.

Eljegyzés. Dr. *Costán* Miklós szabadkai törvényszéki bíró eljegyezte *Havas* Elvira úrhölgyet.

Táncoktatás. *Kovács Bella* a budapesti m. kir. operaház tagja f. é. szeptember 15-től kezdődőleg táncanfolyamot nyit, melyre már most is elfogadtatnak a jelentkezések a Bárány szállodában.

A lövészkerthben f. hó 20-án megtartandó országos vásár iránt fokozott érdeklődés mutatkozik úgy, hogy a jegyek nagyrésze elővitelben kelt el. — *Kedvezőtlen idő esetén — amit a főutcai lökerti lobogó bevonása fog jelezni — az ünnepély vasárnap f. hó 21-én tartatik meg az eredeti program szerint.*

Képviselőink Amerika felé. A st.-louis-i interparlamentáris konferenciára jelentkezett magyar csoportbeli tagok e hó 12-én délelőtt 11 órakor utaztak el Fiuméből New-Yorkba a Cunard Line Slavonia nevű gőzösén. Az Amerikába utazó interparlamentáris magyar csoport tagjainak véglegesen megállapított névsora a következő: Apponyi Albert gróf, Ba-

rabás Béla, Barabás Béláné, Bethlen István gróf, Bethlen Istvánné grófné, Blaskovics Ferencz, Battka Béla, Csathó Aurél, Cseörghó Gyula, Dessewffy Arisztid, Dessewffy Zsófia, Dobiecki Sándor, György Endre, György Endréné, Hock János, Inkey József báró, Kállay Lipót, Kállay Elemér, Karátsonyi Aladár gróf, Karátsonyi Irma grófnő, Karátsonyi Margit grófnő, Károlyi György gróf, Komlóssy Ferencz dr., Krasznay Ferencz dr., Kubik Béla, Kubik Gyula, Latinovics Géza, Lukács György főispán, Manusich Lázár, Maurer Mihály, dr. Mohay Sándor, dr. Mohay Sándorné, dr. Németh Károly min. tan., Novák József, dr. Pap Géza, báró Piret-Bihain Lajos, Piukovics József, dr. Rajk Aladár, dr. Rudnyánszky Béla, Salamon Géza, ifj. Simonyi-Semadam Sándor, Steiner Ferencz, Szájbély Gyula, Szálybély Erzsike, dr. Szulyovszky Dezső, dr. Szulyovszky Dezsóné és Urmánczy Nándor.

Katonai kinevezés. A honvédelmi miniszter *Manhold* Nándort a szabadkai 6-ik honvédgyalozezredhez hadapród tiszthelyettesé nevezte ki.

Segédjegyző választás Rémen. Rémen f. hó 9-én a képviselőtestület *Szutrély* Lipót főszolgabíró elnökle alatt segédjegyzővé *Kovács* Ferencz eddigi helyettesét választotta meg egyhangulag a számos pályázó mellőzésével.

Templomfelszentelés. A zombori új templom felszentelése e hó 20-án Szent István napján történik nagy ünnepek között. Boldogult *Császka* György érsek kérelmére dr. *Városvy* Gyula székesfehérvári püspök, Zombor város illusztris fia fogja a konszekrálási aktust végezni. Zombor város közönsége Városvy püspökhöz méltó ünnepélyes fogadtatásban fogja részesíteni.

Öngyilkosság. 16-án este Volenik Károly molnár a budapesti úti lakásán 1/29 órakor feleségére és egy rokonára rálőtt, aztán önmagát lőtte föbe úgy, hogy azonnal meghalt. A feleség és rokonnak sebei nem veszélyesek. Az öngyilkosságot családi viszály okozta. Volenik holttestét a közkórházba szállították.

Verekedés. Huber Pál borbélysegéd többet magával sétált a Szt. István-téren. Utközben találkozott egy nő ismerősével, kinek köszönt és azt tréfából visszahívta. Óvári Gyula, ki ezt hallotta, ezért Hubert minden szó nélkül 5—6-szor pofon ütötte. Huber becsületsértés címén feljelentést tett Óvári ellen.

Faust Erzsébet okl. szülésznő működését megkezdte. Lakik Erzsébet Királyné-utca 37. szám.

A szabadkai posta- és távirófonók ünneplése. Szeghő Fülöpöt, a szabadkai posta- és távirófonókat felügyelővé történt kinevezése alkalmából kartársai zajos ovációban részesítették egy tiszteletére rendezett banketten.

Kossuth-kép Szabadka város tanács-termében. Szabadka város polgármestere Szirmay Antal festőművésznél egy Kossuth-képet rendelt a tanács terem számára. A művészi kivitelű képet a napokban helyezték el.

Megszüntetett hajóforgalom. A Duna-gőzhajózási Társaság forgalmi igazgatósága közli, hogy az áru- és uszályrakományi forgalmat a tiszai állomások: Becse, Ada, Zenta, Okanizsa és Szeged felé, valamint az ellenkező irányban is az alacsony vízállás miatt egyelőre meg kellett szüntetnie.

Uj levelezőlapok. Mint értesülünk, új levelezőlapokat fog kibocsátani a magyar posta vezetősége. Az újítás ezeken az lesz, hogy a címlapon rovat lesz a feladó neve és címe számára is.

Frigyes főherceg Bácsmegyében. Frigyes főherceg a napokban a szántovai határban levő erdő-birtokán tartózkodott, ahol tiszteletére vadászatot rendeztek.

Felfüggesztett munkaszünet. A kereskedelmi miniszter rendeletet bocsájtott ki, a mely szerint f. hó 21-én a munkaszünetet, tekintettel arra, hogy Szent István napján úgy is törvényes munkaszünet van, felfüggeszti s így reggel 6-tól 12-ig és este 6 órától fognak szabad a munka.

A leány áldozata. Az a régi közmondás, hogy 2 dudás egy csárdában el nem fér, a napokban is bebizonyosodott Obeesén. Ugyanis két ottani legény, névszerint: Andrisits Lázó és Szakál Mihály egy és ugyanazt a leányt szerették. Katika, a helyrevaló leányka azonban csak Szakált ajándékozta meg gyöngé kis szívével. Andrisits e miatt annyira felbőszült, hogy szerencsés vetélytársát bicskával oldalba szúrta. Szegény boldog szerelmes most otthon nyögi a szerelem jóságát.

A kis mise, meg a nagy mise. Kecske-mét város apátplébánosánál, aki az Urnak amilyen buzgó, ép oly fölvilágosodott és jó humoru szolgálja, megjelent a multkoriban egy jómódú parasztgazda özvegye:

— Méltóságos uram, — szolt — most lesz egy esztendeje, hogy szegény uram meghott. Milyen misét szolgáltatassak neki: nagyot vagy kicsit?

— Hát lelke, — felelt a főpap, — ha kicsit szolgáltat, az magának lesz jó, ha nagyot az nekem lesz jó: — de neki szegénynek egészen mindegy! . . .

Dohánykülönlegességek árusítása vendéglőkben és kávéházakban. A magyar vendéglősök országos szövetségének tavalyi közgyűlése elhatározta, hogy a dohánykülönlegességek eladási engedélyének vidéki szállók, vendéglők és kávéházak részére való kieszközlése iránt kérvényt intéz a pénzügyminiszterhez. Gundel János szövetségi elnök a kérvényt be is nyújtotta a miniszterhez, aki most értesítette a pénzügyigazgatóság útján a szövetség elnökségét, hogy a kérelemnek helyt adott.

A jánoshalmi fiatalság f. hó 14-én, vasárnap mulatságot rendezett, amely páratlanul sikerült és a melyen a környék intelligenciája és a fővárosból is számosan vettek részt. A mulatság oly vigkedélyű volt, hogy még a hajnali órákban is alig akartak a vendégek távozni.

Holttest a parazsak között. Bruck Gusztáv monostorszegi birtokosnak a Bortán nevű dűlőben fekvő szalmakészlete f. hó 8-án éjjeli 10 óra után ismeretlen okból kigyulladt és leégett. Füstös János rendőrfővezető másnap a helyszínén megjelenvén, a még akkor is füstölő zsarátnokok között egy emberi hullát talált, mely már akkor a felismerhetlenségig meg volt sülvé. A vizsgálat talán kiderítheti, hogy ki volt a szerencsétlen és hogy miképp jutott a lángok közé?

A marhasó olcsósága. Sok szó esik mostanában a takarmányhiányról, amely egyre ijesztebben jelentkezik s a gazdákat arra fogja kényszeríteni, hogy a rendes termési viszonyok között almozási célokra szolgáló buza- és rozsszalmát is takarmányul használják föl, ami csak sós vízben való pácolás útján lehetséges. Minthogy pedig így a marhasó fogyasztás nagyobb mértéket fog ölteni, a képviselőház ülésén egy javaslatot tárgyalt le, amely a marhasó olcsóbbá tételéről intézkedik. E szerint a marhasó az eddigi 10 korona ár helyett 6 koronába fog kerülni s azáltal a gazdáknak egy régi kívánsága fog megvalósulni.

Céllövészet. 1904. augusztus hó 14-én tartott céllövészet eredménye. Négyest lőttek: Bittermann Károly 4 drb., Móric Kálmán főhadnagy (Zombor) 1 drb., Gebhardt Dezső 1 drb., Szász Ottó 1 drb.; hármast lőttek: Bitterman Károly 12 drb., Somogyi Emil 7 drb., Gebhardt Dezső 5 drb., Kautz Róbert főhadnagy (Zombor) 4 drb., Szász Ottó 1 drb.

Lopás a közkórházban. Balázs József fajszi lakosnak a mult héten a városi közkórház közös szobájából elvittek 21 koronát. Schlüsler Rezső szabósegédet a kórházból mint gyógyultat elbocsátottak, de másnap reggel látták a kórház körül a mint ólálkodott és várta az éjjeli őrt. Aladzsics Miklós éjjeli őrral találkozáván, felkérte, hogy a kórház udvarában elrejtett pénzét jó borraival fejében hozza ki. Aladzsics azonban tudta, hogy a pénz lopott és azt tanácsolta, hogy osszák el kétfelé. Schlüsler beleegyezett. Azonban az éjjeli őrnem jelentkezett és már Schlüsler is megunt a várást. Ekkor jött a kórházba Agatity János, kit megkért Schlüsler, hogy szóljon az éjjeli őrnemnek. Agatitynak sikerült Schlüslerrel becsalni a kórház udvarra, hol Jankovics Gyula ápolónak átadta. Ekkor kiderült, hogy a lopott pénzből az éjjeli őrnem már 14 koronát elvett és az elrejtett helyen csak 7 koronát találtak. Miután a lopás bebizonyult, a rendőrség Schlüslerrel oltalmába vette és miután semmiféle igazoló okmánya nincs, letartóztatták. Schlüsler azt valja, hogy a pénzt Beder Sándor halasi üveges tanonc lopta el és ő csak elrejtés végett vette át. Beder ezen vallomást megerősítette.

A hódmezővásárhelyi ipar- és mezőgazdasági kiállítás f. évi augusztus hó 14-től 28-g fog megtartatni. Felhivatnak ennélfogva Baja város összes iparosai, hogy amennyiben ezen kiállítást megtekinteni óhajtják, f. évi augusztus hó 19-én d. e. 10 órakor az ipartestület helyiségében megjelenni sziveskedjenek, ahonnan Czernay Imre ipt. elnök vezetése mellett fognak kivonulni a vasuti állomáshoz.

Öngyilkos fuvaros. Szloboda Pál bajai fuvaroskocsis 15-én, reggel 3 órakor öngyilkosságot követett el. Feleségére is rálőtt, de nem találta jól és így az asszony megmenekült. Szloboda azonban meghalt.

Bizalom a fő. A napokban megbizott egy atyafi egy bajai ügyvédet a pörének vitelével. Megegyeztek minden vonalon, végezetül azt mondja a gazda;

— Előleget adjak-e?

— Ötven korona nem árt, mert sok bélyegre lesz szükségünk. A beadványokat három példányban kell elkészíteni, aztán mindegyikre kell ragasztani.

Az atyafi leolvasta a pénzt.

— Aztán mikor jöjnek be?

— Majd értesítem levéllel, addig ne fáradjon ide.

El is ment, másnap azonban már beállított újból.

— Mi jót hozott? — kérdezte a fiskális.

A gazda megforgatta néhányszor a vastag nyakát s úgy nyögte ki a szót némi szeméremességgel:

— Hát, tudja, elgyüttem megnézni, hogy hát igazán *felragasztotta-e azokat a bélyegeket?*

Oeser-féle **Zongorák**, Schunda-féle **cimbalmok** eredeti gyári áron, kiváló minőségben, kedvező feltételek mellett ifj. Wagner Antalnál Baján kaphatók.

Hölgyek öröme! Legjobb szer az egész világon a bajai Dr. Lehman arckenőcs, mely pár napi használat után megifjítja az arcórt eltávolít redőket, szeplőt, májfoltot, bőrtakát (Mitesser.) Egy tégely ára 1 korona, csak nevem és arcképpemmel ellátott tégelyt fogadjunk el! **Gyarmati Emil** városi gyógyszerháza a Szent-Háromság-hoz Baján.

Köszönet nyilvánítás.

Fogadják mindazok, kik bennünket felejtethetlen jó fiacskánknak

Istvánnak

oly korai elhalálózása alkalmából jóleső részvétük kifejezésével felkeresni szivesek voltak, ezuton hálás köszönetünket.

László László és neje.

Petőfi Sándor (régii Kéményseprő) utca 36. szám alatt levő 5 szobás

önálló ház

azonnal bérbe vehető. Bővebb értesítést Scheibner főkapitány úr ad.

3-1

Könyvek részletfizetésre

ép oly előnyös fizetési feltételek mellett, mint bármely fővárosi vállalatnál

Ifj. Wagner Antal

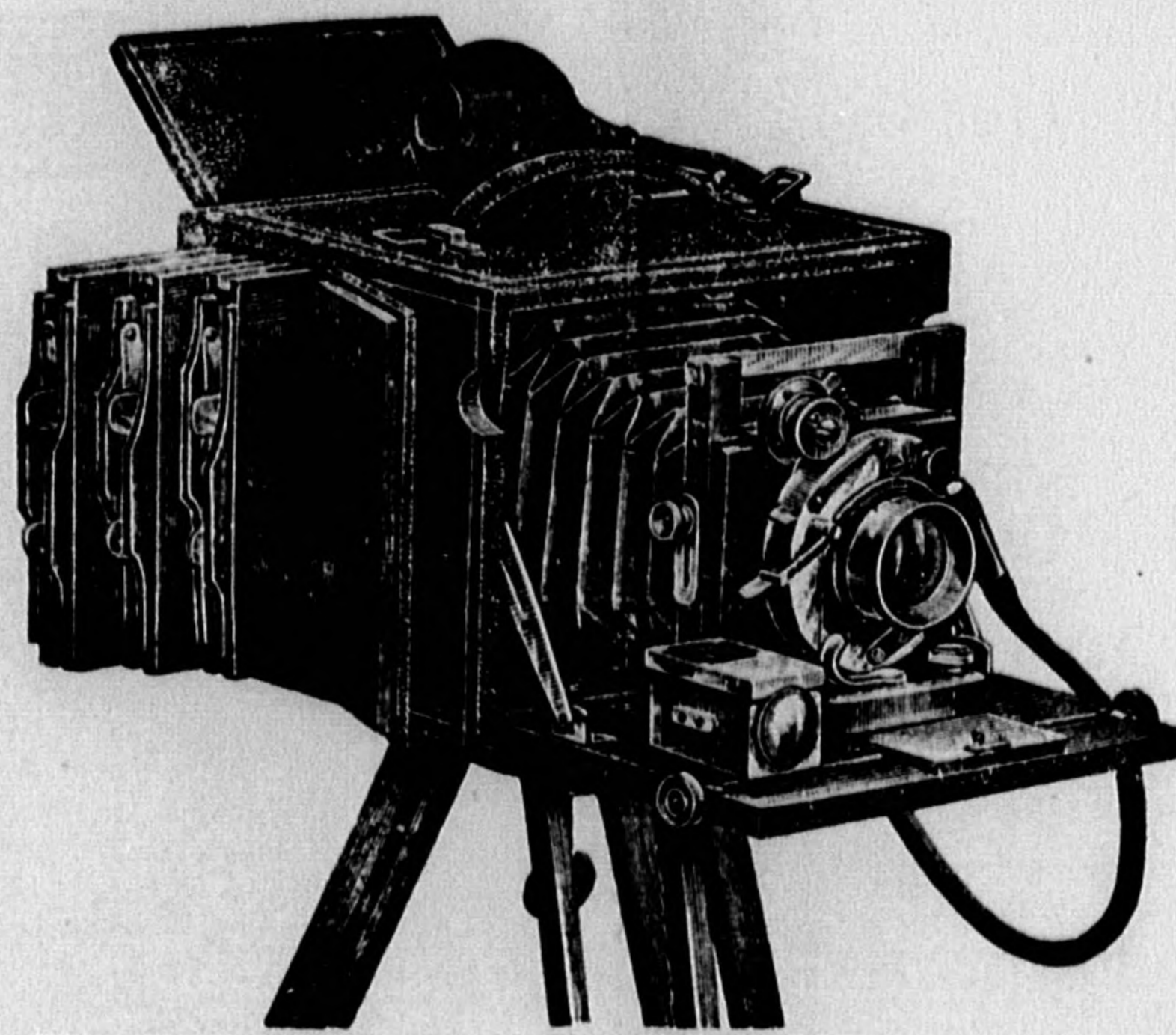
könyvkereskedésében BAJÁN kaphatók.

Elegáns garçon lakás, két nagy szoba stb. f. évi november hó

1-től kiadó.

Bővebbet a kiadóban.

Fényképező-gépek

és felszerelések nagy választékban gyáráron kaphatók

Ifj. Wagner Antalnál

B a j á n.

Szalón légyfogó.

Kicsiny, alig észrevehető s mégis **százzszámra** fogdossa össze a legyeket.

Uj szabadalmazott találmány!

Ára darabonként csak 10 fill.

kapható Baján:

ifj. Wagner Antal

könyv- és papirkereskedésében.

A „Kávé király“-hoz!

Aki nagyon jó zamattú s illatú kávét kedvel, az csakis „**Király kávét**“ vegyen, mely a legkiválóbb fajok vegyítéséből áll s egy még eddig nem létezett módszer szerint van pörköltve.

Hosszas kísérletezés után sikerült ezt elérnünk s így minden kávéismerő, ki egyszer megízleli, soha más kávét nem fog használni.

Ismeretes, hogy a kávé a legérzékenyebb cikk, melyből a finom zamattú s illatú azonnal elillan, valamint minden izt s szagot felvesz, miért is ezen kiváló kávét lemezdobozokba csomagoljuk s szállítjuk bármely postaállomásra bérmentve, utánvétellel a következő árlaban:

1 kgros doboz 4 kor. 80 fill.

2 " " 9 " — "

4 " " 17 " 20 "

Ezen különlegesen pörkölt kávé kivül ajánljuk a következő nyersfajokat, szinte bérmentve, utánvétellel bármely postaállomásra.

1 postacsomag 5 kgr. legfin **Cuba** kor. 13 50

1 " 5 " " **Ceylon** " 12.—

1 " 5 " " **Jamaica** " 11.20

B i r ó é s T á r s a

a „Kávé király“-hoz

Budapest, VI., Teréz-körút 2/a—b.

26-11

A „Kávé király“-hoz!

A „Kávé király“-hoz!

A „Kávé király“-hoz!

Feltűnő ujdonság!

DELICE

— Minden hirdetés felesleges. —

A dohányzó egyszer veszi és többé mást nem szihat.

Legjobb valódi francia szivarkapapir és szivarkahüvely kapható az ország minden különlegességi árudájában.

Pénzkölcsönt

közvetíték a legnagyobb discretio és legelőnyösebb feltételek mellett katonatiszteknek, állami, megyei, városi és magán tisztviselőknek, továbbá tanítók és papoknak is, fizetés és nyugdíj előjegyzésre 20 évi törlesztés mellett 7 százalékra. Állami alkalmazottaknak, gazdálkodóknak, iparosoknak és minden hitelképes egyének 200 koronától a legmagasabb összegig, havi vagy 1/4 évi törlesztésre, konvertálók birtok és házkölcsönöket 10—65 évi előnyös törlesztéssel vagy feleserélem azokat 4 százalékos kölcsönre.

Radó Mihály,

bankbizományos BUDAPEST, szövetség-
utca 11. sz. Válaszbélyeg csatolandó.

Könyv- és papirkereskedésembe tanulóul

felveszek egy kellő iskolai képzettséggel bíró, jó házból származó fiút.

Ifj. Wagner Antal.

Schmidl L.-féle győri Hungária Csokoládé

és finom

Cukorkák

kaphatók:

Baján minden nevesebb fűszerkereskedésben.

Tiszta, jó és ajánlatraméltó

Honi gyártmányok!

26-8

Biztos jövő

és nagy jövedelem!

Kerestünk több vidéki urat nagyszabású irodalmi vállalat propagálására. Súlyt helyezünk arra, hogy az illetőknek az egyes vármegyék területén személyes ismeretség révén összeköttetések legyenek. Ajánlatok „Irodalmi vállalat” jelige alatt

BLOCKNER J.

hirdető-irodájába

Budapest, IV., Sütő-utca 6.

— o sürgősen kéretnek. o — 2-1

Szegedi Kereskedelmi és Iparbank

BAJAI FIÓKINTÉZETE

DRESCHER GYULA-féle házban.

Jutányos módozatok és olcsó kamattételek mellett nyújt:

Törlesztéses és kamatozó jelzálogkölsönöket

Váltókölsönöket

Előleget értékpapírokra és árúkra

Vesz és elad értékpapírokat és idegen pénzeket

Bevált szelvényeket

Elfogad takarékbetéteket és betéteket folyószámlára (cheque-forgalom)

Valamint eszközöl minden egyéb a bankszakmába vágó műveleteket.

Az intézet működését folyó év augusztus hó 15-ével kezdte meg.

Pártoljuk a honi ipart!

A legjobb

Író ténák „STELLA” védjeggyel

Másolható ténák „STELLA”

Szines ténák „STELLA”

Tusoldat „STELLA” védjeggyel

készülnek a „STELLA” vegyészeti gyárban

BUDAPESTEN.

Főraktár:

Ifj. WAGNER ANTAL papirkereskedésében

BAJA.

52-52

Pártoljuk a honi ipart!

Pártoljuk a magyar ipar termékeit!

Pártoljuk a honi gyártmányokat!

Magyar

Mű-bútorgyár

részvénytársaság Békéscsaba.

Bajai képviselője: G Á S P Á R Á R M I N.

Fióktelepek: Nagyvárad, BAJA, Erzsébet királyné-utca (volt Mészáros-féle ház)

Teljes lakásberendezések. — Legolcsóbb gyári árak. — Mindenféle diszítő- és kárpitosmunkák elvállaltatnak. Modern bútorok.